

7 клас

Тема: «Пам'ятки середньовічної культури українських земель у XIV—XV ст. Костянтин Острозький, Юрій Дрогобич»

1. Ознайомтесь із § 23, стор.218-226

Галузь культури	Характерні ознаки, основні досягнення
Освіта	<ol style="list-style-type: none"> 1. Православні церкви і монастирі — центри освіти. 2. Вивчали азбуку, читання, арифметику, церковний спів і письмо. 3. Відкриваються латинські школи. 4. Вищу освіту здобували за кордоном: Празький університет (1347 р.), Краківський університет (1364 р.). 5. Юрій із Дрогобича став ректором Болонського університету, у 1483 р. у Римі вийшла друком його книга «Прогностик» про розташування небесних тіл. Це перша відома друкована праця українського автора. 1488–1494 рр. Юрій Дрогобич працював професором медицини Краківського університету і здобув титул «королівського лікаря»
Книго-друкування	<ol style="list-style-type: none"> 1. 1491 р. — перші книги, друковані кирилицею вийшли у краківській друкарні Швайпольта Фіоля «Осьмигласник», «Тріодь цвітна», «Часословець». 2. Друкована книга — доступніша для широких кіл населення 3. XIV ст. — відновлення центрів літописання при монастирях — Печерському, Миколаївському, Михайлівському в Києві, Онуфріївському у Львові та ін. 4. Найвизначніші літописи — «Короткий Київський літопис», літописи Великого князівства Литовського
Архітектура і містобудування	<ol style="list-style-type: none"> 1. Формується український стиль дерев'яних трибанних і п'ятибанних церков. 2. Розвивається будівництво оборонних споруд: Мукачівський замок (Закарпаття), Олеський замок (Львівська обл.), Острозький замок (Рівненська обл.). 3. Використання каменю під час будівництва замків
Малярство та книжкова мініатюра	<ol style="list-style-type: none"> 1. Художні центри — Київ, Перемишль, Львів. 2. Настінний розпис на релігійні теми, а також використання народних і світських мотивів та сюжетів. 3. Видатні твори українського живопису кінця XV ст.: ікона «Юрій Змієборець» із с. Звижень Львівської обл., ікона «Богородиця Одигітрія» із с. Красів поблизу Львова. 4. Розвивається книжкова мініатюра, де переважає рослинний орнамент, багатий на фарби, серед яких переважають чорна та червона. 5. Пам'ятки українського книжкового мистецтва — Київський псалтир 1397 р., Галицьке Євангеліє XIVст.

Умови розвитку культури:

1. Період з кінця XIV до початку XVI ст. - час боротьби за збереження культурної самобутності України, подальшого формування українського народу.
2. Чужоземне пригноблення та постійні напади турків і татар не сприяли розвитку української культури.
3. Україна мала тісні зв'язки з культурами російського, білоруського, болгарського і сербського народів.
4. Наприкінці XV ст. великий вплив на їх розвиток спричинило виникнення у Кракові та Чорногорії східнослов'янського друкування кирилицею.

Юрій Дрогобич

- **Юрій із Дрогобича** став ректором Болонського університету, у 1483 р. у Римі вийшла друком його книга
- «Прогностик» про розташування небесних тіл. Це перша відома друкована праця українського автора. 1488–1494 рр. **Юрій Дрогобич** працював професором медицини Краківського університету і здобув титул «королівського лікаря».

- Всесвітньовідомим вченим у галузі астрономії, математики і медицини був вихovanець Краківського університету дрогобичанин **Юрій Котермак** (відомий як **Юрій Дрогобич**). Він одержав ступінь доктора медицини в Болонському університеті і там у 1481 р. був обраний деканом медичного факультету. **Юрій Дрогобич** – перший український автор, який 1483 р. видав у Римі книжку «Прогностична оцінка поточного». Крім медицини, він викладав у Болонському університеті астрономію.

• Костянтин Іванович Острозький (бл. 1460–1530)

Український князь, видатний полководець і державний діяч Великого князівства Литовського, організував захист українських земель від набігів кримських татар, брав участь у московсько-литовських війнах, надавав підтримку православній церкві.

- Заснував **Острозьку академію**, на його кошти видали **Острозьку Біблію**.
- Заснував у 1578р. першу в Східній Європі вищу школу – Острозьку академію. Ця школа проіснувала близько 60-ти років.
- З її стін вийшло чимало видатних культурних діячів, які виступали письменниками, вчителями, вченими, священнослужителями. Вихованці Острозької академії стояли біля витоків школи Київського братства й Києво-Могилянки. Випускник цієї академії, Мелетій Смотрицький, створив граматику старослов'янської мови, яка справила значний вплив на розвиток філологічної науки як в Україні, так і за її межами.

Питання:

1. У яких умовах розвивалася культура на українських землях у другій половині XIV—XV ст?
2. Хто був автором першої друкованої книги «Прогностична оцінка поточного 1483 року»?
3. Де здобували вищу освіту українці у другій половині XIV—XV ст?
4. Хто і коли заснував першу в Східній Європі академію?